

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 16. Deiecit milites in terram metus quem de Christo perceperunt: processit hic ex lucis radiis de oculis eius Diuinis elucentibus, & efficacia verbi Ego sum, licet summa prolati suavitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

ad eo qui tales exturbat. Teriõ: ab instru-
to quõ de templo abigit facilegos quod
non nisi flagellum fuit de nonnullis contor-
sum fuciculis. Quatõ ab effectu secato. Qua
quõ illos siccit, Christus erat homo paupercu-
lus siccit verõ multi & potentes, medium erat
flagellum, & effectus, fuga vel timor in illis
vehementior, quo turbati fugam inierunt,
ut nec vnus alteri locum cederet, sed eua-
dente satagentur quam poterant velocissi-
me.

Porro quando Christus fuit magis con-
tempubilis? An quando populus eum & in-
finita multitudo sequebatur, vel quando erat
in horto paucis associatus, à Principibus con-
demnatus, ab Apostolo venditus inter arma-
tos medios inimicos? Qui maiori timerent
ratione & homines armis inexpectati, vendendi
tantum & emendi studiis occupati, vel Ro-
mana cohors veteranis instructa militibus,
armatis & ad capturæ facinus ordinatis?
Quid magis timorem incutit: flagellum quod
malum quoddam pœnamque infert, vel vni-
uerum verbum, non terrificum sed blandum
quo se ipsum indicat: *Ego sum*? Et tandem
quis maior effectus, fugere illum cognoscen-
tes, vel tanto timore & stupore percilli, vt
eum non agnoscant, & quantum ad vires,
pedum langorent iulirmi, sed quasi mortui, &
scelus omni metuque delicti in terram colla-
bantur. O miraculorum miraculum! ò strata
permarum litragema præclarissimum! O
divini verbi vim efficacissimam: *Ego sum*, quo
tantum operatur prodigium! Aliquando de
nube tonitrui prodians in tantum perterret,
vt nullo misso fulgure vel ignis scintilla de-
cidente, corruat alter sensuum impositus & exa-
nimis: similiter ad aenei tormenti fragorem,
licet glandem non explodat ferricam, sola
cœcra & pulvere tremore concutuntur
circumstantes: ita Christus vnico *Ego sum*
nomine hanc cohortem tanto proterruit timore,
vt omnes clambi corruant & quasi mortui
collabantur.

*§. 16. Peccit milites in terram: metus
quem de Christo perciperunt: procehit
hic ex lucis radijs de oculis eius diuinis
elucensibus, & efficacia verbi Ego sum,
licet summa prolaci suauitate.*

Inquirunt Doctores az fuerint aliqui radij
ex oculis Christi, vel sonitus verborum eius,
vel totum simul quod tanto concussit totam
hanc uenore multitudinem, vt *abierint retrõ*. Quid
sum & ceciderint in terram. Opinio est D. 3. milites
Hieron quod radij oculorum Christi tanto
meru prostrauerunt pœdora ministrorum
uerit. Mouet ipse quæstionem, qua ratione conueniat
illud psalterij *Speciesus forma pœ filijs hominum*.
cum illo Isaac: *Non erat ei species neque decore*.
Et respondet in ista uariati de qualitate
vultus Christi per accideos, hoc est quando
sedabatur spuis, sanguine, puluere & alijs
opprobrijs quæ in passione sua tolerauit; porro
in Psalmo loquimur de vultu eius modo quo
communiter apparebat, atque ita dicitur tota
ueritate: *Speciesus forma pœ filijs hominum*.
quia non tantum (inquit D. Hieronymus)
formosus erat vt Deus, sed etiam vt homo.
Virgo & natus de Virgine, formâ vultus elegan-
tior illis omnibus qui ex voluntate viri nati
sunt, qui possunt dicere: *in peccatu concepti ma-
ter mea*. Duas continet facies formas seu
species, vnâ stabilem & permanentem, aliam
mobilem & subiectam alterationi. vultus
permanens non est nisi proportio quædam
debita tractibus seu delineationi vel coloris
vel faciei: sed mobilis ea est quam dicimus
gratiam: sicut dum aliquis in oculis vel lingua
gratiosus est & testuus & quædam est pro-
portio metuum quibus partes positum
autem oculi se mouent. Et præterea ea est
quæ trahit affabiliter, vel concutit terribiliter:
Allicis, aut terret. Hæc illa est quæ mouet,
vnde dicimus: *faciem mihi ostendit beneuo-
lam*.

Et absque dubio mirabilis illa esse debuit
in Salvatore, cum enim procedat ex anima
tanta est elegantior, quanto est anima formo-
rior. Moyses ex gratia quam in vultu suo ex
Diuino contraxit alloquio, qualem ipse pro-
duxit faciem? Facies eius videbatur corruata
populus quam sustinere non potuit. Quis ergo
splen-

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.
44.
45.
46.
47.
48.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.
61.
62.
63.
64.
65.
66.
67.
68.
69.
70.
71.
72.
73.
74.
75.
76.
77.
78.
79.
80.
81.
82.
83.
84.
85.
86.
87.
88.
89.
90.
91.
92.
93.
94.
95.
96.
97.
98.
99.
100.

438
 splendor: qui radij qui fuerunt soles oculi
 Redemptoris: cum esset *plena gratia* & *vera*
 soliem inquiratis illum obfuscant: etiam
 vos ipsi propria eius luce obvertamini & in
 terram coniecti prosterentur.
 Verumtamen quamvis hoc ita sit, ut tamen
 tamen habeo mirum timorem maiori ex
 parte ortum fuisse ex voce & verbo Saluatoris
 altissimo: *Ego sum* Sicut in sepulchro
 solum Angeli conspectus illos perterritus
 etiam strepitus terrae motus: & Apolloni
 transfiguratione non occiderunt in terram et
 conspectu facies Christi vel solius radij
 lucidissimi, sed etiam ex auditu de celo ve
 nis: *Hic est filius meus dilectus* &c. nam audita
 Patris voce, sacro loquente testamento, ex
 ruerunt in terram metu perculsi. Et audientes
 discipuli ceciderunt in faciem suam. Et opores
 mercatores in templo non solo aspectu Chri
 sti fuisse stupefactos, sed etiam illa voce
 ifica illis percipientis: *Auferite ista hinc* & *ecce
 ex zelo prolatum* nam ita fuisse declarat
 gelista ex Propheta: *Zelus domus tua com
 me* nam zelo motus honoris domus patri
 sui quemdam in se provocant forem
 coegit illum in hac verba proferret: *Agite
 ista hinc*: Clare patet quanto foeti commo
 hodieipsum hoc miraculum, ubi si vox qua
 perterritet, ut realiter perterritet, vox tamen
 cit indignationis, nec prolata ex quadam
 commotione, sed simplex & benignissima
 ipsam manifestans & tam humane prolata,
 quique potest intelligere: *Ego sum* & nihil
 minus timoribus motus & perterritet. In voce
 Christi later diuinitas: nam sicut fectum
 ita vox Christi et coniuncta sibi diuinitas
 quemlibet prosterit ex sententia D. Cyrilli
 Alex. quia humanitas instrumentum est diu
 nitati coniunctum. *Sermo eius erat igneus*, ita
 D. Ambrosius vade sequebatur iuxta D. Gre
 gorium quod sola vox sui inferret dulcem
 atque per hanc vim, ut credo D. Hilari
 in summam rapiebantur admirationem. *Mir
 hantur turbae quod loquatur tamquam passio
 habens*: Appositae loquitur D. Augustinus. *Ubi
 vox turbam adis ferocem armisque terribilem
 celo vultu percussit gemitu, straus: Deus enim locutus
 in carne* Ecce quantus visus vocis imperator
 quo cohibere posuit integri forem exercitus
 Ego sum.

Ioan. 1. 14.
 Lx. hifor
 Eccle. 1. 7.
 111.
 in ago
 quatior
 exprella
 fuerit.
 Tract. 35.
 in Ioan.
 D. Hier. in
 eu. Mat.
 To. 6.
 Mat. 28.
 4.

VII.
Præcla-
rius est
hoc mi-
raculum
quæ cie-
ctio ne-
gotio-
rum de
templo.

VIII.
Hic
Christus
iterum
locus sta-
det con-
uersionum.

IX.
Similitu-
do.

Et ceciderunt in terram. Hunc pater esse præcla-
rius hoc miraculum, quam illud de templo, quod ipso
confirmatur effectu: quia ibi tantum secuta est fuga
mercatorum, hic autem loco fugæ sublitterunt milites
ut morari, collapsi in terram: ibi non obstantibus omnibus
quæ fecit illis Christus, exterminans illos flagello de
templo, reuersi tamen denno suus cum eo collo-
cuti, verum hic licet à casu surrexerint, ita tamen
manferunt obsecrati ut illum non cognouerint,
sueruntque necessarium ut iterum illos interrogaret:
Quem queritis? Abierunt retrorsum & ceciderunt in terram. O summam
Christi bonitatem, quam gloriosus in hoc apparet actus
pius Chrylologus ait quod in illo nominis præclara
multaque manifestet misericordie lux benificæ: atque
ut certum habet hanc militum terrefactionem fuisse
principale: & rationem assignat ex fine: dicit enim
hoc ita factum, ut si forte hoc modo posset Iudeas
ad saniora conuertere consilia. Visita quandoque
medicum ferum adhibentem & ignem, videntem
& secantem, ubi nihil proficit laue oleum, opus
tamen agit pietatis, ea scilicet mente ut sanet
lustrum. Ad peccatoris conuersionem, oleum est
Dei misericordie, est etiam amor qui producitur
ex eius perspicua bonitate: ferrum est timor, qui
valetur ex cognita eius potentia. Quid non agit
Christus ut oleum querat quo Iudam curet &
conuertat? Qualem illi bonitatem exhibet, ut illum
diligit. Lavat illi pedes sacram illi exhibet
Eucharistiam, monet illum, illum obsecrat. O
dignum oleum! Sed non emoluit, etenim semper
in sua permanet oblatione contumacior. Manum
adhibet ferro, quamque illi demon-
strat potentiam, tentat utrum hoc timoris
medio possit hunc luctu-
peditorem. Et notandum est, quod Christus
primò potentiam suam ostenderit contra crea-
turam insensibilem ut videret vitum meliora
sciret, & postmodum contra ipsum hominem.
In mentem tibi veniat quod primò eor-
ram Iuda seum maledixerit, & contumax ex-
ruit, quo Iudæ ferrum ostendit potentia fore
quo semper videretur si non vnguento bonita-
tis ad meliora conuerterent: nisi sit Iudæ
obstantis, quocirca ad euidentiorum potentie
lux declarationem signum exhibet in homi-
nibus. Imò in illo ipso & multibus: quatenus
traditor Iuda ferum videas, ignem aduersas
Da.

Vi non poterat voce ponderis grauioris
Ego sum. Quando Moysi præcipit, Deus, ut
remine suo pergat ad Pharaonem, dicit que
illi dimittit populum meum, replicat ille:
pominis si interrogauerint me, quis te misit
hic, quid dicam? Si dixerint mihi, quod est no-
men tuum, quid dicam? Cui deus: respondet
Ego sum qui sum. Nonnulli interpretantur hunc
loquendi modum fuisse quasi irrisorium Moy-
si, in eo patris ad filium familiaritatis quasi dicit
aliquid ergo inquiris quoniam sum? An vsque
modo me non cognouisti? Ego sum qui sum,
quid vna scire potulas? Eo modo quo
veniens nominis tute (sic Abulen) & acce-
dens ad ianam, si famulos intus percuncte-
rit quoniam sit, postquam secutus est, respon-
det, quodam graui commotus alaratione, eo
quod ex sola voce non illum agnouerit, &
nullo alio expresso nomine, ait: Ego sum, aperi-
it deus cum Moysse si habuit potentie &
interrogante quoniam esset, sic illi respondit.
Ego sum qui sum. Tertio modo iudicò scilicet hanc
verba Ego sum continent aliorum sequa nomen
comprehensum pro proprio: etenim de illo
dicitur proprie quod sit, quod omne illud
quod est, habet à se ipso, & non à alio.
Tunc vero uultu effus, & spiritus uisus ex eo
quod non est. Ecce quia Aristoteles multique Phi-
lophores huius mundi uocauerunt, non entia
respectu dei, Quis proprie est principalis nomen
de Deo dictum dicitur, qui est, ita d. damal. a
& d. Hieronymus b & Origenes e Iustinus
& d. Hil e n. Cyrill. f n. Augustinus g Circa
quæ subleuit more suo disputat ueræ Theolo-
gæ magister n. Tho. h probat enim qualiter
nominis pro proprio sit: Quis est. Est omnino
nominis per essentiam esse, à quo omnia, quæ esse
debet, habent illam participans. Ipse qui necessario
habet esse, & non potest illud non habere.
Omnia esse habent contingentem, verum
possent hoc non habere, sicut sine illo fuerunt
à tota præcedente æternitate itaque hoc nomen
est maxime proprium eius diuinitati: Quis est.
Ego sum. In pascatione Galilææ dixit: Ego sum.
In Cananeo rediuitus ait: Ego sum, & alij
multis locis: unde hodie uti non potat uerbo
grammaticam hoc Ego sum. Porro quia milites
non capiebant huius mysterij sensum, sed
tanquam uocem acceptarunt communem
& ordinatam, sine flagello, sine commotione,
talit. secutus est effectus, ut Abierunt retrorsum

Dei cognoscas potentiam, & timore concu-
 tiaris, Saniora non capis consilia, atque ideo
 condemnatus interit.

Ser. in
Comer.
D. Pauli.
 X.
 Chuserio
 D. Pauli
 opponi-
 tur con-
 uaciaz
 Iuda

Omnia notauit opposita D. Chrylos. in D.
 Paulo, qui eodem medio eodemque ferro
 cumatus fuit & emendatus. Lapsus est in ter-
 ram Paulus lapsus & Iudas, lapsus Paulus
 retrorsum, & Iudas lapsus est retrorsum: in
 terra Paulus, & in terra Iudas, obsecatur
 Paulus, obsecatur & Iudas, spirans minarum
 & cædis Paulus, spirans minarum & cædis
 Iudas: talia Paulo dantur signa, quando dili-
 genter adlaborat ut capiantur discipuli Domi-
 ni, & Iudas eadem dantur interim dum laborat
 ut Christus captiatur: utrobique interuenit
 captus, utrobique persequitur, utrobique lap-
 sus: simile est medium & signum potentie
 Christi demonstratum, simile adhibetur
 remedia: sed non eadem sanitas, non eadem
 est secuta conuersio, Quia Paulus illico in se
 reuertitur, aliusque inelamat. *Quid me uis*
scire? & Iudas omnesque milites, insensati
 & lapidibus duriores, denno cæci & commoti
 à terra assurgunt iterumque respondent se
 Iesum querere Nazarenum, O sacriligos per-
 uerfosque proditores, inquit n. Syrell. etenim
 illo lapso signant populi hebraici à fide Apo-
 stoli, sed signo pietatis, tam quia illam ex-
 hibuit ut videtur, an Iudas facti peniteret,
 tantam eius intus potentiam, quam ne
 ceteri Apostoli scandalum paterentur, dum
 eum vident vinculis constringi quandoquid-
 em etiam viderent quod propria ductus vo-
 luntate se capi pateretur.

XI.
 Variæ
 huius
 casus
 adducun-
 tur figure
Iosue. 6.
1. Reg. 5.
2. Reg. 6.
 Pf. 28. 5.
 Pf. 67. 34.

Ceciderunt in terram ad verbum Ego sum,
 illi qui nos sunt, ceciderunt. Et putas laudabat
 ut figuratum figuris conueniret Impletam
 hic cernimus historiam de muris Iericho, in
 qua præfens figuratur a Ius: quandoquidem
 illi ad buncine clangorem in terram eueris
 corruerint. Et illam similiter ad D. Dagon,
 qui coram area in terram corruit. Nec non
 illam Oze qui fœderis arcam tangere præ-
 sumpt, se d morte perijt inopinata: demum
 illud Psalmistæ vaticinium. *Vox Domini con-*
fringentis cedros, & confringet Dominus cedros
Libani: cum ad vnicam Conisti vocem velo
 motua tanta corruat ministrorum militum-
 que multitudo. Adde & hoc quod idem alio
 loco dicit: *Dedit voci sue vocem virtutum:* quan-
 doquidem diuine suæ vocis virtus tantum in

cordibus eorum timorem excitarunt Tandem
 adungamus & illud ex eodem: *Canentes*
retrorsum, & confundatur cogitationes eorum: ubi
 quandoquidem te ipse conspicimus quod illi
 tam pernici si pleni cogitationibus, quales sunt
 quibus capere nituntur Christum, conuertuntur
 retrorsum, & confunduntur: & tamquam
 conuenit ut in terram concidant, & illius
 caelestia persequantur.

§. 17. In tribus patefecit Dominus suam
 omnipotentiam, postquam militum
 ad resurgendum tribuisset: in casibus, quibus
 illum licet sibi presentem, non a quibus
 in confessione qua Salua. orem illius fa-
 ceatur, rocentes eum Iesum: atque in eo
 quod ipsi obediant, liberos permissis
 abire discipulos, sicut illi præcepit.

Edidit illis Dominus robur viscerum ad
 resurgendum; surrexerunt, quos ipse do-
 mum interrogat *Quam queritis?* Quibus
 respondentibus ut prius, ait illis: *Dicitis quia*
quia ego sum: si ergo me queritis, hinc hinc
 Expandamus eam Origene quod licet magister
 Chreisti clarissime se manifestauerit in
 omnibus suis operibus, tamen principaliter
 modo iudicio patuit eo tempore, quo aduenit
 tanto studuerunt eam obsecrare diligenter.
 Ideo dicebat: *Ego si exaltatus fueris, omnia*
trahens ad me ipsum. Quando uicini
 mei obnubilare conabuntur in cruce, me
 illa suspentes, mei nominis gloriam, non
 parentis meam propalabo potentiam ad me
 cuncta pertrahendo. *Cum exaltatus fueris*
hominis, tunc cognoscetur, & Quando Reges
 illum promouere conati sunt, sequi in detri-
 tum, & quando necem illi inferre meditati
 sunt, ingreſsus est Ierusalem pompa triumphan-
 tis: quando Reges accurruerunt illum adorari,
 inuenitur ab illis in humili rugitio, pueri
 inuolutus vilioribus: quando conuersos
 apparatus illum apprehensum, representat
 illum tanta facientem prodigia ratione
 doctrinam prædicantem, ut ea capti ad De-
 minos suos reuertantur protellati: *Nuptias*
sic locutus est homo. Quando lib. reit. parat
 petit aquæ à Samaritana, & quando clau-
 haret conuuls fontem propinat Ieremi bo-